

MONTENEGRIN JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES

Volume 10. 2026. Issue 1.

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње
COBISS.CG-ID 32743952

ISSN 2536-5592

Publisher: Center for Geopolitical Studies

Center for Geopolitical Studies

Časopis *Montenegrin Journal for Social Sciences* upisan je u evidenciju
medija, Ministarstva kulture Crne Gore pod rednim brojem 782.

MONTENEGRIN JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES

Volume 10. 2026. Issue 1. Podgorica, June, 2026.

Publishing this issue of MJSS was supported by the
Ministry of Science of Montenegro

Editor in Chief: Adnan Prekic

Managing Editor Assistant: Vukadin Nisavic

Editors: Zivko Andrijasevic, Dragutin Papovic, Ivan Tepavcevic, Milan Scekic.

International editorial board: John K. Cox, North Dakota State University, Fargo, UNITED STATES; Tvrtko Jakovina, University of Zagreb, Zagreb, CROATIA; Lidia Greco, University of Bari, Bari, ITALY; Helena Binti Muhamad Varkkey, University of Malaya, Kuala Lumpur, MALAYSIA; Vít Hloušek, Masaryk University, Brno, CZECH REPUBLIC; Adrian Hatos, Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj, ROMANIA; Srdja Pavlovic, University of Alberta, CANAD

Montenegrin Journal for Social Sciences is indexed in: CEOL - Central and Eastern European Online; ERIH PLUS; Google Scholar; Index Copernicus; CiteFactor; Scientific Indexing Services (SIS); ISRA - Journal impact factor; Electronic Journals Library; ROAD; General Impact Factor; OAJI - Open Academic Journals Index; Slavic Humanities Index.

Proofreading and lecture in English: Danijela Milićević

Proofreading and lecture in Montenegrin: Miodarka Tepavčević

Address: Danila Bojovića bb 81 400 Nikšić, Montenegro;

E-mail: mjss@ucg.ac.me

www.mjss.ucg.ac.me

Prepress and print: Pro file – Podgorica

Circulation: 100 copies

Volume 10. 2026. Issue 1. Podgorica, June, 2026.

CONTENTS:

YUGOSLAVIA AS A LEADING NON-ALIGNED STATE IN THE UN SECURITY COUNCIL DURING INTERNATIONAL CRISES

Uros POPADIC.....p.7.

THEATRE AND THEATRICAL ART IN MONTENEGRO (1918–1946)

Nenad PEROSEVIC, Natalija MILIKIC.....p.39.

RELIGION AS SOCIAL CAPITAL: PROTESTANT CHURCHES AND EAST AFRICAN IMMIGRANT INTEGRATION IN FINLAND

ONDICHO Richard.....p.63

THE CRISIS OF CONDITIONALITY AND DEPRIVATION OF SUPPORT IN ENLARGEMENT POLICY: INSIGHTS FROM THE EUROPEAN UNION–TÜRKİYE RELATIONS

Murat Necip ARMAN, Önder CANVEREN.....p.105.

FRÉDÉRIC CHOPIN'S RECEPTION IN THE YUGOSLAV REGION

Tanja KNEZEVIC..... p.137.

REVIEW:

MONTENEGRO TWENTY YEARS LATER: BETWEEN PROMISES AND EXPECTATIONS – AN INTERDISCIPLINARY ANALYSIS OF POST-REFERENDUM DEVELOPMENT (2006–2026) – conference

.....p.167.

IGNORING HISTORY AS A SCIENCE- Book Review: Slobodan Tomović, Građanski rat u Crnoj Gori

Vukadin NISAVIC.....p.170.

KALE - NEW PERSPECTIVE ON THE OTTOMAN FORTRESSES IN MONTENEGRO - Book Review: Radojica Rašo Pavičević, Kale- Tvrdave Osmanskog carstva u Crnoj Gori

Jovan MANDIC.....p.175.

FROM IDEA TO POLITICAL ACTION - Book Review: Ivan Ejub Kostić, Između vere i nacije: Pokret Mladi muslimani 1939-1990

Belma BULJUBASIC.....p.179.

SARAJEVO IN THE RHYTHM OF URBANIZATION CHANGES - Book Review: Aida Ličina Ramić, Sarajevo u ritmu modernizacije

Amir DURANOVIC..... p.184.

A CONTROVERSIAL FIGURE IN THE LIGHT OF ARCHIVAL SOURCES – Book Review: Radoje Pejović, Pavle Đurišić – kontroverzni četnički vojvoda

Branislav RADULOVIC..... p.189.

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS..... p.191.

Glavni i odgovorni urednik: Adnan Prekić

Sekretar redakcije: Vukadin Nišavić

Urednici: Živko Andrijašević, Dragutin Papović, Ivan Tepavčević, Milan Šekić

Međunarodni uređivački odbor: John K. Cox, North Dakota State University, Fargo, UNITED STATES; Tvrtko Jakovina, University of Zagreb, Zagreb, CROATIA; Lidia Greco, University of Bari, Bari, ITALY; Helena Binti Muhamad Varkkey, University of Malaya, Kuala Lumpur, MALAYSIA; Vít Hloušek, Masaryk University, Brno, CZECH REPUBLIC; Adrian Hatos, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj, ROMANIA; Srđa Pavlović, University of Alberta, KANADA.

Montenegrin Journal for Social Sciences indeksira se u sljedećim naučnim bazama: CEOL - Central and Eastern European Online; ERIH PLUS; Google Scholar; Index Copernicus; CiteFactor; Scientific Indexing Services (SIS); ISRA - Journal impact factor; Electronic Journals Library; ROAD; General Impact Factor; OAJI - Open Academic Journals Index; Slavic Humanities Index.

Lektura i korektura na engleskom: Danijela Milićević

Lektura i korektura na crnogorskom: Miodarka Tepavčević

Adresa: Danila Bojovića bb 81 400 Nikšić, Crna Gora;

E-mail: mjss@ucg.ac.me

www.mjss.ucg.ac.me

Priprema i štampa: Pro file – Podgorica

Tiraž: 100 primjeraka

Volume 10. 2026. Issue 1. Podgorica, June, 2026.

SADRŽAJ:

JUGOSLAVIJA KAO VODEĆA NESVRSTANA DRŽAVA U SAVJETU BEZBJEDNOSTI
UJEDINJENIH NACIJA TOKOM MEĐUNARODNIH KRIZA

Uroš POPADIĆ..... str.7.

POZORIŠTE I POZORIŠNA UMJETNOST U CRNOJ GORI (1918-1946)

Nenad PEROŠEVIĆ, Natalija MILIKIĆ.....str.39.

RELIGIJA KAO SOCIJALNI KAPITAL: PROTESTANTSKE CRKVE I INTEGRACIJA
IMIGRANATA IZ ISTOČNE AFRIKE U FINSKOJ

ONDICHO Richard.....str.63.

KRIZA USLOVLJAVANJA I GUBITAK PODRŠKE U POLITICI PROŠIRENJA:
SAZNANJA IZ ODNOSA IZMEĐU EVROPSKE UNIJE I TURSKE

Murat Necip ARMAN, Önder CANVEREN.....str.105.

RECEPCIJA FREDERIKA ŠOPENA U JUGOSLOVENSKOM PROSTORU

Tanja KNEŽEVIĆ..... str.137.

PRIKAZI:

CRNA GORA DVADESET GODINA KASNIJE: IZMEĐU OBEĆANJA I OČEKIVANJA
– INTERDISCIPLINARNA ANALIZA POSTREFERENDUMSKOG RAZVOJA (2006–
2026) - Naučna konferencija.....str.167.

IGNORISANJE ISTORIJE KAO NAUKE - Prikaz knjige: Slobodan Tomović,
Građanski rat u Crnoj Gori

Vukadin NIŠAVIĆ.....str.170.

KALE – NOVI POGLED NA OSMANSKE TVRĐAVE CRNE GORE - Prikaz knjige: Radojica
Rašo Pavićević, Kale- Tvrđave Osmanskog carstva u Crnoj Gori

Jovan MANDIĆ.....str.175.

OD IDEJE DO POLITIČKOG DJELOVANJA - Prikaz knjige: Ivan Ejub Kostić, Između
vere i nacije: Pokret Mladi muslimani 1939-1990

Belma BULJUBAŠIĆ.....str.179.

SARAJEVO U RITMU URBANIZACIJSKIH PROMJENA – Prikaz knjige : Aida Ličina
Ramić, Sarajevo u ritmu modernizacije

Amir DURANOVIĆ.....str.184.

KONTROVERZNA LIČNOST U SVJETLU ARHIVSKIH IZVORA – Prikaz knjige :
Radoje Pejović, Pavle Đurišić – kontroverzni četnički vojvoda

Branislav RADULOVIĆ.....str.189.

UPUTSTVA ZA AUTORE..... str.191.

REVIEW

**CRNA GORA DVADESET GODINA KASNIJE: IZMEĐU OBEĆANJA I
OČEKIVANJA – INTERDISCIPLINARNA ANALIZA POSTREFERENDUMSKOG
RAZVOJA (2006–2026)**

–Naučna konferencija–

Međunarodna naučna konferencija „Crna Gora dvadeset godina kasnije: između obećanja i očekivanja” održana je 7–8. maja 2026. godine u Podgorici (Hotel „Podgorica”), u zajedničkoj organizaciji Fondacije Hajnrih Bel (kancelarija Beograd) i Centra za geopolitiku iz Podgorice.

Konferencija je koncipirana kao interdisciplinarni akademski forum koji okuplja istoričare, politikologe, sociologe, bivše diplomate, predstavnike izvršne vlasti, novinare i aktore civilnog društva iz Crne Gore i šireg zapadnobalkanskog regiona. Osnovni cilj skupa bio je uspostavljanje analitičkog okvira za razumijevanje dvodecenijskog razvoja Crne Gore, uz sagledavanje ključnih političkih, društvenih, geopolitičkih i identitetskih transformacija u periodu 2006–2026.

U uvodnom dijelu konferencije naglašeno je da se dvadesetogodišnjica nezavisnosti obilježava u ambivalentnom političkom kontekstu: s jedne strane, Crna Gora bilježi obnovljeni zamah evropskih integracija i status jednog od najnaprednijih kandidata za članstvo u Evropskoj uniji na Zapadnom Balkanu, dok je s druge strane suočena sa izraženim unutrašnjim političkim polarizacijama i dugotrajnim identitetskim sporovima. Članstvo u NATO-u (2017) istaknuto je kao ključni faktor konsolidacije evroatlantske spoljnopoličke orijentacije države.

Uvodna plenarna sesija, održana prvog dana konferencije, uključivala je javnu panel-diskusiju na visokom nivou u kojoj su učestvovali bivši predsjednik Republike Srbije Boris Tadić, bivši predsjednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić i bivša ministrica vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske

Vesna Pusić. Diskusija je bila usmjerena na reinterpetaciju procesa raspada državne zajednice Srbije i Crne Gore, kao i na šire regionalne implikacije referenduma iz 2006. godine. Učesnici su, kroz različite interpretativne okvire, problematizovali odnos između političkih elita, međunarodnih aktera i procesa državne konsolidacije u postreferendumskom periodu.

Drugog dana konferencije realizovana su tri tematska panela. Prvi panel, „Dva-deset godina poslije: reinterpetacija nedavne prošlosti“, okupio je istoričare Dragutina Papovića i Milivoja Bešlina, politikologa Seada Turčala i Petra Đukanovića, uz moderaciju Zvezdane Kovač. Diskusija je bila usmjerena na politiku sjećanja, istoriografske interpretacije raspada Jugoslavije, kao i na metodološke izazove pisanja savremene istorije u politički polarizovanom okruženju. Poseban akcenat stavljen je na različita tumačenja referenduma 2006. godine i njegovu ulogu u savremenim političkim diskursima.

Drugi panel, „EU i NATO integracije: izabrani put ili put koji predstoji?“, okupio je Gordanu Đurović, Jovanu Marović, Stefana Surlića i Nedžmu Džananović Mirašćiju. Diskusija je bila fokusirana na ocjenu dosadašnjih rezultata euroatlantskih integracija Crne Gore, uz analizu institucionalnih reformi, izazova vladavine prava i realnih izgleda za pristupanje Evropskoj uniji. Posebno je problematizovan vremenski okvir potencijalnog članstva i strukturalne prepreke u procesu evropske integracije.

Treći panel, „Između građanskog i nacionalnog: identitet, religija i politička zajednica“, obuhvatio je analizu identitetskih politika, uloge religijskih institucija i dinamike društvene polarizacije. Učesnici Olivera Komar, Šaćir Filandra, Vujo Ilić i Nikoleta Đukanović razmatrali su odnos između građanskog i etnonacionalnog modela političke zajednice, kao i uticaj identitetskih narativa na političku stabilnost i društvenu koheziju.

Zaključna plenarna sjednica bila je posvećena sintezi ključnih nalaza i identifikaciji zajedničkih analitičkih tačaka proizašlih iz svih panela. Istaknuta je potreba za daljim razvojem interdisciplinarnih i komparativnih istraživanja postjugoslovenskih društava, kao i za jačanjem regionalne akademske sarad-

nje. U cjelini, konferencija predstavlja značajan doprinos akademskoj debati o transformacijama Crne Gore u periodu 2006–2026, nudeći analitički okvir koji povezuje istorijske, političke, identitetske i geopolitičke dimenzije postreferendumske državnosti u širem regionalnom i evropskom kontekstu.